

KRI134 - Έλος Αφραθιάς

Περιγραφή

Το έλος Αφραθιάς βρίσκεται στο δήμο Φαιστού, περίπου 1,4 χιλιόμετρα βόρεια - βορειοανατολικά από τον οικισμό Καλαμάκι. Πρόκειται για ένα παράκτιο υγρότοπο που αποτελείται από εποχικά λιμνία, υγρολίβαδα και αμμοθίνες. Στα δυτικά χωρίζει από την θάλασσα με μεγάλες σταθεροποιημένες αμμοθίνες, μοναδικές για την Κρήτη, που φτάνουν και τα 40 μέτρα. Η παρουσία του νερού είναι εποχική και προέρχεται από τα νερά της λεκάνης απορροής, τους δε θερμούς μήνες υπάρχουν μικρά σκάματα που διατηρούν λίγο νερό. Στο παρελθόν, το έλος αποτελούσε τμήμα του δέλτα του Γεροποτάμου (KRI135), ωστόσο η αλλαγή των χρήσεων γης και η μείωση του νερού του ποταμού προφανώς συρρίκνωσαν την εκβολή και μόνο υπολειμματικά υπάρχουν σήμερα κάποια τμήματα όπως η Αφραθιά και η Καταλυκή (KRI146). Οι πιέσεις που ασκούνται στον υγρότοπο είναι αρκετές με σημαντικότερες την εξόρυξη άμμου για οικοδομική δραστηριότητα, την απόθεση μπαζών και την εκχέρσωση για καλλιέργειες, τη δημιουργία οδικού δικτύου μέσα στα όρια με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των ενδιατημέτων και την κίνηση off-road οχημάτων στους αμμόλοφους για αναψυχή. Παρά τις παρεμβάσεις όμως, ο υγρότοπος διατηρεί σε μεγάλο βαθμό την φυσικότητα του. Απαντάται ο οικότοπος 72A0 - Καλαμώνες. Η βλάστηση είναι κυρίως υπερυδατική και αποτελείται κυρίως από καλάμια του είδους *Phragmites australis*, ενώ επιπλέον σε μικρούς πληθυσμούς υπάρχουν αρμυρίκια (*Tamarix* sp.), βούρλα (*Junco* spp.) και άλλα κυπεροειδή. Επιπλέον απαντώνται και επιγενή είδη αν και η παρουσία τους είναι περιορισμένη. Όλη η περιοχή είναι σημαντική για τα μεταναστευτικά υδρόβια και παρυδάτια πουλιά (Πορτόλου και συν. 2009). Επίσης στον υγρότοπο αναφέρεται η παρουσία της νεροχελώνας *Mauremis rivulata* και του κρητικού ενδημικού βατράχου *Pelophylax cretensis*. Τμήμα του υγρότοπου βρίσκεται εντός των ορίων Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (GR4310004) και το σύνολό του βρίσκεται εντός Ζώνης Ειδικής Προστασίας (GR4310012) ενώ επίσης η περιοχή είναι χαρακτηρισμένη ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (GR186). Επιπλέον ο υγρότοπος προστατεύεται στα πλαίσια του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου πρώην Δήμου Τυμπακίου (ΦΕΚ 175/ΑΑΠ/2010). [Επίσκεψη για την απογραφή: Θ. Γιαννακάκης & Κ. Παραγκαμιάν 30.09.2008 & 05/05/2009].

Γεωγραφικά στοιχεία

Περιφέρεια:	Κρήτης
Περιφερειακή ενότητα:	Ηρακλείου
Νησί:	Κρήτη (Π.Ε. Ηρακλείου)
Δήμος:	Φαιστού
Πλησιέστερος οικισμός:	Καλαμάκι
Απόσταση από πλ. οικισμό:	1.4 χλμ βόρεια - βορειοανατολικά
Συντεταγμένες (WGS84):	24.760704 A - 35.041633 B

Θεμελιώδη στοιχεία

Θέση υγρότοπου:	Παράκτιος
Τύπος υγρότοπου:	Φυσικός
Έκταση:	116.5 στρέμ.
Υδρολογική αλληλεπίδραση με άλλον υγρότοπο:	Όχι
Αλατότητα νερού:	Γλυκό
Είσοδος γλυκού νερού:	Λεκάνη απορροής (από κατακρημνίσματα)
Τύπος επιφανειακής εξόδου νερού:	Δεν υπάρχει εμφανές σημείο εξόδου του νερού
Ελεύθερη επιφάνεια νερού (%):	5 - 25
Παρουσία νερού:	Εποχική

Καθεστώτα προστασίας

Κατηγορία προστασίας	Τύπος προστασίας	Ονομασία περιοχής	Κωδικός	Κάλυψη (%)	Νομοθεσία
Περιοχή προστασίας οικοτόπων και ειδών	Ειδική ζώνη διατήρησης	Δυτικά Αστερούσια (Από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)	GR4310004	24	N. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011)
Περιοχή προστασίας οικοτόπων και ειδών	Ζώνη ειδικής προστασίας	Εκβολή Γεροποτάμου Μεσαράς	GR4310012	100	N. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011)
Άλλο	ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ/ΖΟΕ			100	Γ.Π.Σ. (ΦΕΚ 175/ΑΑΠ/2010)

Άλλοι χαρακτηρισμοί**Χαρακτηρισμός στην Ευρωπαϊκή Β.Δ. προστατευόμενων περιοχών (CDDA)****Κωδικός CDDA** **Κατηγορία****Κατηγορία προστατευόμενης περιοχής κατά IUCN****Σημαντική περιοχή για τα πουλιά**

Κωδικός ΣΠΠ	Όνομα περιοχής	Κάλυψη (%)
GR186	Εκβολή Γεροπόταμου Κρήτης	100

Εθνική απογραφή υγρότοπων**Κωδικός** **Ονομασία****Κατάσταση υγρότοπου****Κατάσταση (MEDWET):** 2- Το αρχικό φυσικό περιβάλλον/τοπίο κυριαρχεί στο χώρο (>50%)**Ιδιοκτησιακό καθεστώς**

Άγνωστο

Αξίες υγρότοπου

101 Εμπλουτισμός υδροφορέα
 103 Έλεγχος πλημμυρικών φαινομένων
 109 Υποστήριξη τροφικών αλυσίδων
 110 Ενδιαίτημα άγριων ειδών ζώων και φυτών
 201 Παρουσία ενδιαφερόντων ειδών άγριων ζώων και φυτών
 203 Τροφοληπτική
 301 Μεγάλη βιολογική ποικιλία

Δραστηριότητες στον υγρότοπο**Δραστηριότητα**

100 = Καλλιέργειες

Ένταση

Μικρή

140 = Βόσκηση	Άγνωστη
230 = Κυνήγι	Άγνωστη
300 = Εξαγωγή αδρανών υλικών (άμμου, χαλικιών, κ.ά.)	Μεσαία
421 = απόρριψη οικιακών απορριμμάτων	Μικρή
422 = απόρριψη βιομηχανικών απορριμμάτων	Μικρή
423 = απόρριψη αδρανών υλικών	Μεσαία
430 = Αγροτικές (γεωργικές) κατασκευές	Μικρή
490 = Άλλες αστικές, βιομηχανικές και συναφείς δραστηριότητες	Μεσαία
501 = μονοπάτια, ποδηλατικές διαδρομές	Μικρή
502 = οδικό δίκτυο	Μεσαία
623 = μηχανοκίνητα οχήματα	Μεσαία
703 = ρύπανση εδάφους	Μικρή
720 = Ποδοπάτηση	Μεσαία
802 = απόκτηση εδαφών από θάλασσα, εκβολή ή έλος	Άγνωστη

Δραστηριότητες στη λεκάνη απορροής

Δραστηριότητα	Ένταση
105 = εκτατικές καλλιέργειες	Μικρή
107 = δενδρώδεις καλλιέργειες	Μεσαία
140 = Βόσκηση	Άγνωστη
162 = δεντροφύτευση	Μεγάλη
230 = Κυνήγι	Άγνωστη
300 = Εξαγωγή αδρανών υλικών (άμμου, χαλικιών, κ.ά.)	Μεγάλη
490 = Άλλες αστικές, βιομηχανικές και συναφείς δραστηριότητες	Μεγάλη
502 = οδικό δίκτυο	Μικρή
505 = αεροδρόμιο	
830 = Δημιουργία καναλιών	Μεσαία

Επιπτώσεις

Επίπτωση	Ένταση
HF- = Κατακερματισμός ενδιαιτημάτων	Μεσαία
PS- = Ρύπανση από αστικά απόβλητα	Μικρή
SP- = Συμπίεση εδαφών	Μεσαία
VCX = Εισαγωγή ξενικών ειδών	Μικρή
WGS = Αποστράγγιση βάλτων/ελών	Άγνωστη

Τύποι οικότοπων

Τύπος	Κάλυψη (%)
72A0 Καλαμώνες	76 - 95

Τύποι υγρότοπων (κατά Ramsar)

Τύπος	Κάλυψη (%)
K -- Αβαθείς λίμνες και έλη γλυκού νερού της παράκτιας ζώνης	> 95

Τύποι βλάστησης

Τύπος	Κάλυψη (%)
Θαμνώδης / Δενδρώδης	< 5
Υγρολιβαδική	26 - 50
Υπερυδατική	76 - 95

Χλωρίδα

Χλωρίδα	Κυριαρχία	Αναφορά
Arundo donax	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Eucalyptus sp.	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Juncus sp.	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Nicotiana glauca	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Phragmites australis	Κυρίαρχο	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Ricinus communis	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Scirpus sp.	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Tamarix sp.	Παρόν	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008

Πανίδα

Θηλαστικά	Παρουσία στον υγρότοπο		Αναφορά
Πουλιά	Αριθμός ατόμων	Κατάσταση φωλιάσματος	Αναφορά
Aquila clanga (Pallas, 1811)			Πορτόλου και συν. 2009
Aquila heliaca (Savigny, 1809)			Πορτόλου και συν. 2009
Circus macrourus (S.G. Gmelin, 1770)			Πορτόλου και συν. 2009
Aythya nyroca (Güldenstädt, 1770)			Πορτόλου και συν. 2009
Gallinago media (Latham, 1787)			Πορτόλου και συν. 2009
Egretta garzetta (L., 1766)	1-10		Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008
Plegadis falcinellus (L., 1766)			Πορτόλου και συν. 2009
Merops apiaster (L., 1758)			Πορτόλου και συν. 2009
Falco vespertinus (L., 1766)			Πορτόλου και συν. 2009
Ερπετά	Παρουσία στον υγρότοπο	Αναφορά	
Mauremys rivulata (Valenciennes, 1833)	Άγνωστη	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008	
Αμφίβια	Παρουσία στον υγρότοπο	Αναφορά	
Pelophylax cretensis (Beerli, Hotz, Tunner, Heppich & Uzzell, 1994)	Άγνωστη	Θ. Γιαννακάκης 30.09.2008	
Ψάρια	Παρουσία στον υγρότοπο	Αναφορά	
Ασπόνδυλα	Παρουσία στον υγρότοπο	Αναφορά	

Βιβλιογραφία

Πορτόλου, Δ., Σ. Μπουρδάκης, Χ. Βλάχος, Θ. Καστρίτης και Τ. Δημαλέξης (επ.). 2009. Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας. Περιοχές Προτεραιότητας για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα. 497 σελ.

KRI134 - Έλος Αφραθιάς / Afrathia marsh

Google

Δορυφορική εικόνα: Google Earth / WGS84 - Satellite image: Google Earth / WGS84

0 40 80 160 240 m

Όρια υγρότοπου
Site boundaries

Νησιωτικοί υγρότοποι της Ελλάδας - Island wetlands of Greece